

Ona yurtning - oltin beshiging

TONG yulduzi

N: 42
(66479)

2004 yil
18 oktabr - 24 oktabr

Gazeta 1929 yil
1 avgustdan chiqa
boshlagan

O'zbekiston bolalari
va o'smirlarining gazetasi

Muassislar:

O'ZBEKISTON MATBUOT VA AXBOROT AGENTLIGI,
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI VAZIRLIGI,
«KAMOLOT» YOSHLAR IJTIMOYIY HARAKATI.

...Ona tabiatning uch o'g'li va bir qizi bo'lib, ularning ismlari Qish, Bahoroy, Yoz va Kuz ekan. Ularning ichida eng qahri qattig'i Qish bo'lib, insonlar ularni qay birini yaxshi ko'rishlari haqida tortishib qolibdilar:

-Mening faslimda bolalar mazza qilib

Bu gaplarni eshitgan Yoz: - Faqat gullaru o'tloqlar bilan odamning qorni to'yarmidi? Mana, meni olaylik, men yer yuziga hukmronlik qilganimda, quyosh tikkaga kelib mevalar pishadi, ekinlar yetiladi. Hammayoqda to'kin-sochinlik, - debdi.

chor-atrofga sovuq shamol purkab, qorlarni har tomonga uchirib tashlay boshlabdi. Uni to'xtatmoqchi bo'lganlarni sumalakdek qotiribdi. Shunda Bahoroy bo'lgan voqeani onasiga aytib beribdi. Qishning fe'lini bilgan Ona tabiat Bobo quyoshdan najot

FASLLAR VAQT TALASHMAS

qorbo'ronlar o'ynashadi, men hammayoqni oppoq qorga burkayman, -debdi Qish.

Bahoroy: - Yo'q akajon, siz hukmronlik qilgan davringizda juda sovuq bo'ladi. Odamlar va hayvonlar sovuqqa dosh bera olmay, issiq uylaridan ko'chalarga chiqishmaydi. Mana mening faslimda chor-atrof gullarga burkanadi. Yam-yashil rangdagi o'tloqlarni ko'rib, odamlar sayllarga chiqadilar, gullar, lolalar teradilar. Dehqonbobo hosil olish uchun dalaga ekin eka boshlaydi, - debdi.

Kuz esa: -Seni gaping to'g'riku-ya, lekin havo juda isib ketganidan odamlar qiynalib qolishadi-da, ular salqin-soya joyni izlab meni sog'inishadi. Men kelsam, mayin shabada esib turadi, ba'zida yomg'ir shivalab yog'adi, daraxtlar oltin rangga kirib, daladagi hosillar yig'ib olinadi, - debdi.

Oradagi bu gaplardan Qishning g'ashi kelibdi, nega desangiz, u o'zini xuddi odamlarga keraksizdek tasavvur qilibdi-da. Birdan jazavasi tutib,

so'rabdi. Quyosh bor kuchini to'plab, unga hujum qilibdi. Quyoshning issiq taftiga chiday olmagan qish ortga chekinibdi. Shunda Ona tabiat bolalariga 12 oyni to'rtga bo'lib, har biriga uch oydan taqsimlab beribdi. Shundan keyin ular vaqt talashmaydigan bo'lib, o'z o'rnida hukmronlik qiladigan bo'lishibdi.

Kamola ERGASH qizi,
Toshkent viloyati,
Toshkent tumani,
A.To'laganov nomli
7-maktabning 9-sinf o'quvchisi.

KUZ QO'SHIG'I

Atrofimda ajib sukunat,
Sariq libos kiygan daraxtlar.
Gumburlatib nog'orasini,
Suzib yurar ko'kda bulutlar.

Vijir-vijir qilib osmonda,
Uchib ketdi uydan qaldirg'och.
Shamollarda boshini egib,
Ma'yus tortib qoldi simyog'och.

Qoldi yana uy peshtog'ida,
Ranglar tortib qurilgan ini.
Mana endi to bahorzacha,
Sog'inaman xor bo'lib uni.

Asal ari uyquga ketib,
Fasllar yerga bol qoshig'ini.
Qir-adirlar kuylashar endi,
Oltin kuzning hur qo'shig'ini.

Abdulaziz MAMADALIYEV,
Andijon viloyati,
Baliqchi tumani.

QARORGA QARAB OBUNA BO'LISHAR EKAN

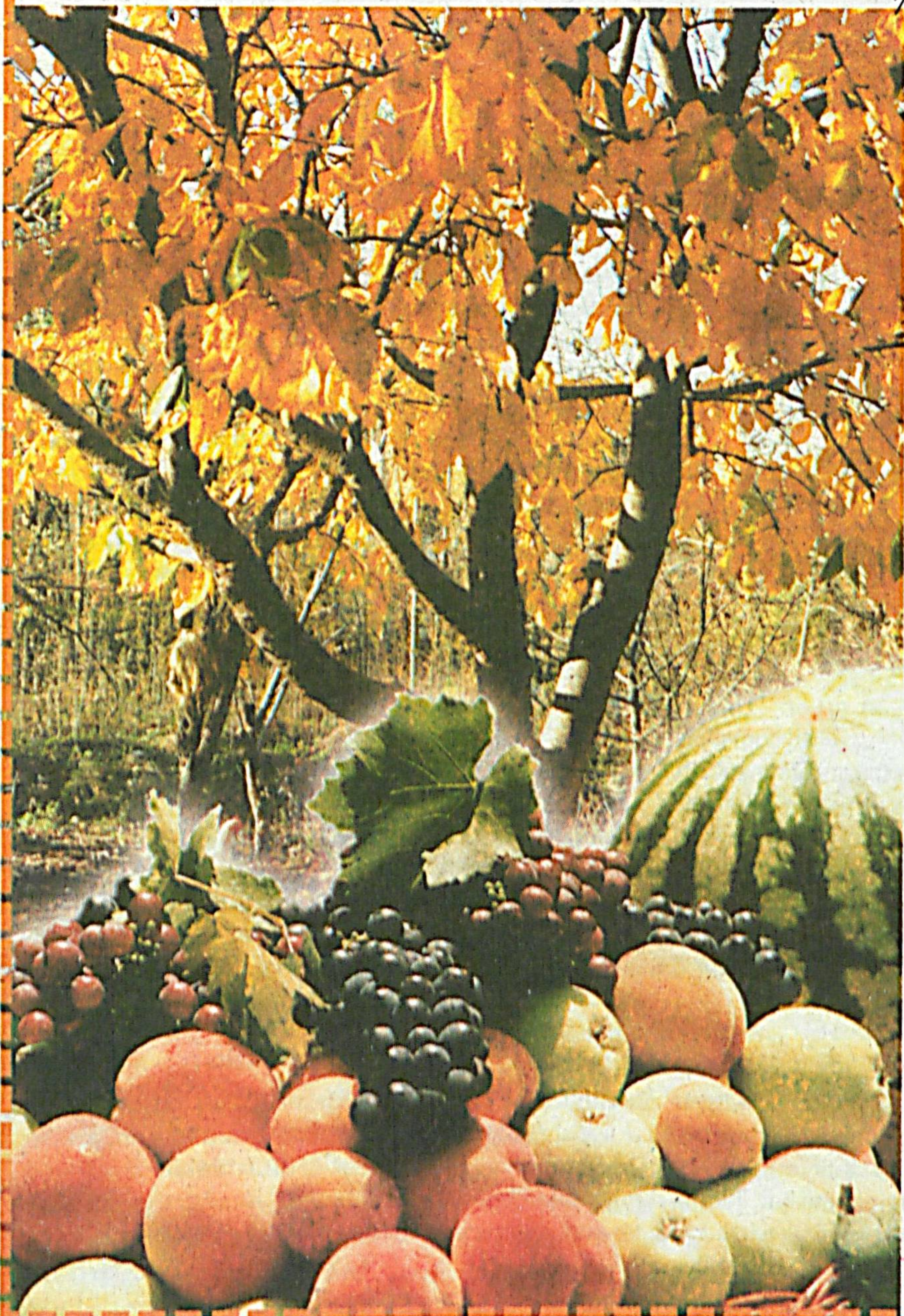
Kuni kecha «Tong yulduzi» gazetasiga obuna ishlari qay tarzda olib borilayotganini bilish maqsadida poytaxtimizning Shayxontohur tumanida joylashgan Malik Majidov nomli 82-o'rta maktabga yo'l oldim. Maktab binosiga yaqinlashganim sari yuragimda allaqanday hislar paydo bo'la boshladi.

Maktab hovlisida yurgan bolajonlarni ko'rib,

o'zimning maktab yillarim ko'z oldimda namoyon bo'ldi. Kiraverishda uylariga ketishga oshiqayotgan o'qituvchilarni ko'rib, darhol salom berdim va ularga nima maqsadda kelganimni aytdim. Shunda ular: «Hali bizga gazetaga obuna bo'lish haqida qaror kelgani yo'q», deb javob berishdi. Men bu javobdan qoniqmay, uchinchi qavatga chiqdim. O'qituvchilar xonasiga kirib obuna haqida so'rasam, o'n kunlardan so'ng keling, deb aytishdi. Menda esa ortimga qaytishdan boshqa chora qolmadi. Nahotki, bolalarga bilim beruvchi maskanda o'quvchilarning gazetxon bo'lishlariga shu qadar beparvolik bo'lsa? Axir gazetaga obuna bo'lishni istagan inson qarorni kutib o'tirmaydi-ku? Shuning uchun ham «Har sinfga o'ntadan «Tong yulduzi» shiori mamlakatimiz bo'ylab qanot yozayotgan kunlarda poytaxtimiz maktablari obuna borasida viloyatlardan oxirgi o'rinda turishadi-da. Ammo bir narsa tushunarli: kelajak avlodlarga imkoniyat bo'la turib sharoit yaratib bermaymiz. Istardimki, ustozlarimiz shogirdlariga, ayniqsa, obuna mavsumi ketayotgan kunlarda e'tiborliroq bo'lishsa. Pulini saqich chaynashu, paq-puqlar sotib olishga sarflayotgan bolalarni «Tong yulduzi»ga obuna qilib qo'yishsa. Axir ularning o'zlari kechagina o'quvchi bo'lib, kerak bo'lsa bolalar gazetasiga majburan obuna bo'lishgan edi-ku! U davrlarda maktab yetakehisidan tortib, maktab direktorigacha obuna uchun jon kuydirardi. Balki shuning uchundir kattalar gazeta va jurnallarni ko'p o'qiganlari sabab hozirgi yoshlarga qaraganda kitobxonroq va bilimliroqdirlar?!

Gavhar SHOMANSUROVA,
UzDJTuning 1-bosqich talabasi.

USTOZLARNING TUG'ILGAN KUNI

Barchani kelajakda yetuk va komil inson bo'lib yetishishida ustozlarning o'rni o'zgacha bo'ladi. Ularni e'zozlash, qadrlash esa biz shogirdlarning qo'lida.

Kuni kecha maktabimizda ana shunday el ardog'ida, xizmatida bo'lgan bir nechta ustozlarimizning tabarruk 50-55-60 yoshlarini nishonladik. Maktabimizda ko'p yillardan beri o'quvchilarga bilim berib charchamayotgan Tojiboy aka Qodirov bizlarning rus tilini mukammal o'rganib olishimiz tarafdorlar.

Mansurov To'ychivoy aka esa mana 30 yildirki matematika fanidan saboq beradilar. Shoir opa Sultonova esa biologiya fani o'qituvchisi. Ular ekologiya bo'yicha o'tkazilgan bir qator konkurslarda qatnashib, ko'plab maqto'v yoriqlari va qimmatbaho sovrinlar sohibasi bo'lganlar. Mayram opa Ro'zmatova ham maktabimiz qizlarini epli, chaqqon, uy ro'zg'or ishlari va tikish-bichishni mukammal o'rganishlarida katta yordam bermoqdalar. Ular qizlarga turli ko'ylaklar tikishni, modellashtirishni o'rgatadilar.

Tadbirda o'quvchilar ustozlariga atalgan dil so'zlarini aytdilar, ularga sovg'alar berib, qulluq qildilar. Bayramda maktabni bitirgan sobiq o'quvchilar ham qatnashdilar. Biz shogirdlarning baxtiga ana shunday o'z kasbining ustasi va fidoyi ustozlar bor bo'lsinlar!

Venera TURDIYEVA,
Toshkent viloyati, Parkent tumanidagi
15-o'rta maktabning
10-sinf o'quvchisi.

SIRDOSHIM VA DO'STIMSAN

«Tong yulduzi» gazetasi yoshlarning sevib o'qiydigan nashrlaridan biridir. Bizni hamisha bilim olishga, to'g'rilikka, ezgulikka undovchi rang-barang sahifalarini qayta-qayta o'qib bahra olamiz. Ayniqsa, «O'zimiz ertak yozamiz», «Tanishuv», «Kelajak qanotlari» ruknida berilayotgan qiziqarli ertaklar, suhbatlar, maqolalar menga juda ham yoqadi. Ushbu gazetaning har bir yangi sonini orziqib kutaman. «Tong yulduzi» gazetasi mening eng yaqin sirdoshim, do'stinga aylangan.

Shahnoza MUSLIMOVA,
Respublika Rassomlik kollejining
1-bosqich talabasi.

Bir kollejdano qo'sh maktub

SAYOHATGA QALAYSIZ?

Kollejimizning 3-bosqich talabasi Jahongir Abdullayev I-o'rinni egallab, ikki haftalik Janubiy Koreyaga sayohat chiptasiga, II-o'rin sohibi Xurshid Ollonazarov rangli televizorga ega bo'lishdi. Shuningdek, videomagnitofon ham bizning ta'lim maskanimiz talabalariga nasib etdi.

Qolgan 10 nafar g'oliblarning har biriga 10 ming so'mdan pul mukofoti, 12 nafari esa o'quv qurollariga ega bo'lishdi. Biz g'oliblarimiz bilan faxrlanamiz.

Istora MAHKAMOVA,
Respublika Rassomlik kollejining
1-bosqich talabasi.

QALBINGIZDAN QALB OLAR ZIVO

Saxiy qalbli aziz muallim,
Sizni desam, qunvaydi dilim.
Zahmatingiz aytayin desam,
So'z topolmay, lol qolar tilim.
Mehr bilan berdingiz ta'lim,
Ustoz, Sizga qilaman ta'zim!
Ko'zim olar ko'zingizdan nur,
Qalbingizdan qalb olar ziyo.
Har so'zingiz misli gavhar, dur,
Sizga tahsin o'qiydi dunyo.
Umrim bo'yi uzolmam qarzim,
Ustoz, Sizga qilaman ta'zim!
Siz hayotning yorqin chirog'i,
Ezgulikning o'lmas timsoli.
Sizdan olar ma'rifat bog'i,
Haroratni quyosh misoli.
Cheksiz hurmat bo'ynimda farzim,
Ustoz, Sizga qilaman ta'zim!

Shahnoza RAVSHANOVA,
Toshkent viloyati, Chirchiq shahridagi
2 - ixtisoslashtirilgan maktabning
7 - «V» sinf o'quvchisi.

OQMASIN KO'ZINGIZDAN YOSH

Mehr... U balki ko'zdan oqqan bir tomchi yoshni artguvchi qo'ldir. Balki bitta shirin so'zga zor ko'ngilga tirkak bo'la olish muruvvat deb atalar? Ayniqsa, ko'ngli o'ksik bolalarga mehr-muruvvat ko'rsatish har birimizning insoniy burchimizdir. Ana shunday mehr-muruvvat ulashguvchi dargohlar respublikamizda talaygina. Ulardan biri Yunusobod tuman Xalq ta'limi bo'limiga qarashli «Mehrjon» nomli nutqida nuqsoni bor bolalarni tarbiyalovchi maktabgacha tarbiya muassasasidir. «Mehrjon» bolalar bog'chasi 1986 yildan buyon faoliyat ko'rsatib kelmoqda. 1999 yildan beri esa nutqida nuqsoni bor bolalarni tarbiyalamoqda.

Bu yerdagi bolalarning ko'zidagi hayotga bo'lgan intilish, ishonch, tarbiyachi opalarga minnatdorlik tuyg'usi uchqunlarini ko'rib, beixtiyor jonkuyar, mehrli tarbiyachi opalarga rahmat degingiz keladi. Ayniqsa, shunday jonkuyar tarbiyachilardan biri mudira Muhammedova Lazokat opa Xudoyberganovnaning xizmalari diqqatga sazovordir. 27 yillik ish tajribasiga ega Lazokat opani har bir bola o'z onasidek ko'radi. Albatta bu yerdagi tarbiyachilarga qiyin. Chunki tilida nuqsoni bor, mehrga muhtoj bolalar alohida e'tibor talab qiladi. Shunday ekan, Lazokat opa kabi mas'uliyatli va mashaqqatli kasb egalari ishlarida muvaffaqiyatlar, quyosh nur sochishdan charchamagandek, mehr berishdan charchamang, deb qolamiz.

Sanobar JUMANOVA,
o'quvchi.

Mehr quyoshlari

MANGU QALBIMIZDASIZ

Bir bora, yana bir boragina sizni ko'rish imkoni bo'lganida edi. Gulgun chehrangizga to'lib-toshib boqa olganimda edi. Nahot endi buning sira iloji yo'q bo'lsa? Nega, nega siz bizni tashlab ketdingiz? Yuraklarimizni pora-pora qilib, Alpomishdek o'g'lonlaringiz ko'zlarini yoshlab ketdingiz? Axir, siz bizlarga hali kerak edingiz...

Bizni tashlab ketgan o'sha mudhish kun hayotimdagi eng baxtsiz kundir.

Xolajonim, sizni sog'inaman. Birgina men emas, sizni jonidan-da ortiq ko'ruvchi jigarbandlaringiz sog'inadilar. Ularning yuraklari unsiz faryod chekadi. Yo'qligingiz har doim, har qadamimizda bilinib turadi. Uyingizdagi har bir giyoh, atirgulu rayhonlaringiz sizsiz yetimdek boshini egib qolgan, go'yo. Afsus, endi qaytmaysiz. Chunki bizni manguga tashlab, chin dunyoningizga ketdingiz.

Men sizni bugun yodga oldim. Go'zallikda sizga teng keladigan ayol yo'q edi, chamamda. Bu go'zallik ikki o'g'lingiz siymosida takrorlanayotgandek tuyuladi menga. Dilimdagi bu tuyg'ularimni yozmay ilojim yo'q. Chunki siz qalbimizda mangu yashaysiz. Biz sizni aslo unutmaymiz, unutmamiz. Birgina tilagimiz - yotgan joyingiz gulu nurga to'lsin.

Durdona MUHAMMAD qizi.

BAXILI BOLALIK

Bizlar dunyo bolalari,
Nurdek hayot totalari.
Onalarning quvonchimiz,
Vatanimiz ishonchimiz.
Ulg'ayamiz, hur kelajak,
Shodlik ila baxt kutajak.
Olamga dovrug' solamiz,
Finchlik bag'ringda qolamiz.

Umida EGAMBERDIYEVA,
Samarqand viloyati, Poyariq tumanidagi
6-umumta'lim maktabining 7-sinf o'quvchisi.

AJDODLARGA MUNOSIB YASHAYLIK

Yurtimiz Oллоh nazari tushgan diyori. Undan qanchadan-qancha olimlari fuzalolar, ahli donishlar yetishib chiqqan. Ana shunday ajdodlarimizga munosib avlod bo'lishimiz uchun astoydil intilishimiz, o'qib-o'rganishimiz lozim. Buning uchun bizda barcha sharoitlar muhayyo. Biz faqat ulardan unumli foydalana olsak, bas. Lekin oramizda oltinga teng yoshlik damlarining qadriga yetmaydiganlar ham, bilib-bilmay jinoyatchilik, giyohvandlik ko'chalariga kirib qolayotganlar ham yo'q emas.

Yaqinda bizning Toshkent shahar, Chilonzor tumanida joylashgan 281-maktabimizda bo'lib o'tgan «Ogohlik - davr talabi» deb nomlangan tadbirning mavzusi ham shunga qaratildi. Unda Xalqaro SPIDga qarshi kurash qo'mitasi a'zolari ishtirok etishdi. Tadbir a'zolari giyohvandlik yomon illat ekanligi va u qanday paydo bo'lgani haqida ma'lumot berdilar. O'quvchilar guruhlariga bo'linib, shu mavzu asosida rasmlar

chizishdi, qiziqarli o'yinlar o'ynab, turli chiqishlar qilishdi. O'zlarini qiziqitirgan barcha savollarga to'liq javob olishdi. G'oliblarga homiylar tomonidan sovg'alar hamda Mirzo Ulug'bek tumanida joylashgan yoshlar klubi qoshidagi to'garaklarga bepul qatnash imkoniyati berildi.

Tadbirdan so'ng uning barcha ishtirokchilariga Xalqaro SPIDga qarshi kurash tashkiloti a'zolari tomonidan «Giyohvandlik - asr vabosi» nomli kitobchalar tarqatildi.

Biz o'quvchilar tadbir tashkilotchilariga, homiylariga hamda «Sharq» mahallasi raisi Agzam aka Mahmudovga, maktabimiz direktori Mukarram opa Teshaboyevaga, jonkuyar o'qituvchilarimizga o'z minnatdorchiligimizni bildiramiz. Bunday tadbirlar tez-tez o'tkazib turilsa, foydadan holi bo'lmasdi.

Gulshan ERGASHEVA.

Giyohvandlik asr vabosi

Qo'lingizga kamera bilan mikrofon berib qo'yishsa nima qilishni bilmay, ikkilanib qolasiz. Hatto shuncha yillar orzu qilib TV kamchiliklarini topib, undan zo'r olardim, degan odam

qo'llab-quvvatlash, o'quvchilarning darsdan bo'sh vaqtlarini mazmunli tashkil etishdan iborat.

portreti (do'stlar, tanishlarim tog'risidagi chizgilar, ularning qiziqishlari haqida.)

Uchinchi topshiriq: Hayot saboqlari (muallif hal etmoqchi bo'lgan muammolar va

Diqqat, tanlay!

o'smirlarga qiziqarli bo'lgan

internetdagi muallif Web sahifasiga yuborishlari mumkin.

Topshiriqlar sizga qiyin bo'lib tuyulishi mumkin, aslida sira unday emas, chunki rasm chizish, yaxshigina insho yozish qo'ldan keladigan o'quvchilar orangizda juda ko'plab topiladi. Nimani yuboraman, deb tashvishlanmang, sizga qulay topshiriqni birini tanlab:

*beza qilish bo'yicha eng yaxshi devoriy gazeta;

*mazmuni bo'yicha eng yaxshi devoriy gazeta;

*eng yaxshi bosma gazeta;

*eng yaxshi radio material;

*eng yaxsh video material;

*eng yaxshi internet gazeta;

*tanlovning eng yaxshi gazetasi;

Ishtirokchilar o'z ishlarini 20-noyabrdan 1-dekabrgacha yuborishlari mumkin.

10-dekabrgacha hakamlar tomonidan ko'rib chiqiladi va go'liblar festival homiylari Respublika xalq ta'limi vazirligi, Toshkent shahar «Kamolot» YoIH, «UNICEF» xalqaro bolalar fondi, IREX, «Yangi avlod» klubi tomonidan taqdirlanadilar.

Festivalga marhamat!

Malohat TO'XTAYEVA,

Nargiza JALILOVA,

«Yangi avlod» klubi a'zolari.

YOSH JURNALISTLAR FESTIVALI

ham ishni nimadan boshlashni bilmay qolishi tabiiy. Kelajakda jurnalist bo'lmoqchimisiz, unday bo'lsa, hozirdanoq harakat qilavering. Jurnalist uchun o'qib-o'rganishning o'zi kifoya emas. O'rganganlaringni amaliyotda qo'llay olish kerak. Buning uchun «Yangi avlod» klubida barcha sharoitlar yetarli. Siz ham klubga a'zo bo'lmoqchimisiz, unday bo'lsa, qani festivalda bir qatnashib ko'ring, keyin balki klub a'zosiga aylanarsiz. Loyiha muallifi «Yangi avlod» bolalar klubi raisi, «Yoshlar» telekanali prodyuseri Sunnatilla Qo'ziyevning tanlovni o'tkazishdan asosiy maqsadlari:

-Yoshlar orasida yagona muloqot doirasini tashkil etish va «Kamolot» va «Kamalak» bolalar tashkilotlari matbuot bo'limlari ta'siri ostida Toshkent shahar jurnalistlar faoliyatini rivojlantirish.

-Iqtidorli va iste'dodli bolalarni

Tanlovda 11-18 yoshgacha bo'lgan barcha maktab, litsey, kollej o'quvchilari ishtirok etishlari mumkin. Buning uchun quyidagi topshiriqlardan birini bajarishning o'zi kifoya:

Birinchi topshiriq: Hali hech kim eshitmagan yangilikni sizlarga yetkazaman. (Tengdoshlaring hayoti, faoliyatidagi yangiliklar.)

Ikkinchi topshiriq: Zamondoshim

DUNYONI TANITAR QARO KO'ZIMSAN

21-oktabr - O'zbek tiliga Davlat tili maqomi berilgan kun

Biz Umidaning tahririyatga yuborayotgan uzluksiz maktublaridan so'ng u bilan ajoyib suhbat o'tkazdik. Qanday suhbat, deysizmi? Uzoq masofadan turib qilingan suhbat. Bu borada bizga maktub asosiy yordamchi bo'ldi. Suhbatimizni e'tiboringizga havola qilmoqdamiz:

-XXI asr sizningcha qanday asr? Bu asrda yoshlar qanday orzular bilan yashamog'i lozim?

-XXI asrni bejiz texnika asri deyishmagan. Menimcha ham shunday. Bizning maktabimizda ham o'tgan yili IREX kompaniyasi tomonidan kompyuterlar berilgan edi. Maktabimiz o'quvchilari bu kompyuterlardan samarali foydalanyapmiz. Internet orqali do'stlar orttirdik. 18-sentabrda maktabimizda Internet kuni o'tkazildi. Bu bayramda 6-7-sinf o'quvchilari «Shirinliklar bozorchasi»ni tashkil qilishdi. Ular o'z qo'llari bilan pishirgan shirinliklarni sotib, puliga

Umida Niyozova - Surxondaryo viloyati, Termiz tumanidagi 11-umumiy o'rta ta'lim maktabining 9-sinf o'quvchisi. «Tong yulduzi» gazetasining doimiy muxlisasi. Adabiyotga, san'atga qiziqadi.

kompyuter xonasiga jihozlar sotib olishdi. Buni texnika asriga nima aloqasi bor, dersiz. Hozirgi kun yoshlari ulkan orzular bilan yashamog'i lozim. Ulkan orzular esa ana shunday mayda tadbirlar orqali amalga oshadi-da.

-Bu orzularga hech qanday to'sqinliklar yo'qmi?

-Hamma orzularga sekin-astalik bilan erishish mumkin. Eng asosiysi - tinchlik bo'lsa bas. Terrorizm degan balo 1-sentabr kuni qanchadan-qancha beslanlik tengdoshlarimiz orzularini parchalab tashladi. Bizga yurtimiz tinch bo'lsa, bas. Qolgan qiyinchiliklarni qiyinchilik deb atamaymiz.

-Xalqimizda ajoyib bir naql bor. Eshitgan bo'lsangiz kerak,

«Insonning kimligini bilmoqchi bo'lsang, uning do'stlariga boq», degan. Ikki og'iz do'stlaringiz haqida gapirib bersangiz...

-Mening do'stlarim judayam ko'p. Ammo eng deb «Tong yulduzi» gazetasini tan olaman.

Chunki «Tong yulduzi»ga maktub orqali bo'lsa ham qalbimdagi barcha orzu-niyat, istaklarimni bemalol ayta olaman. Gazeta sahifalarida o'zim yozgan maqolalarni ko'rsam, quvonib ketaman. Bundan ortiq do'stni qayerdan topaman?.. Yozgan she'rlarimni ham eng avvalo sevimli gazetamga yuboraman. Yaqinda ona tilimizga atab bir she'r yozdim. Shuni tengdoshlarim e'tiboriga havola qilmoqchiman:

ONA TILIMSAN

*Mening ona tilim - iftixorimsan,
Ko'zim qarog'isan, qaymoq dilimsan.
So'zimsan, o'zligim, mening o'zimsan,
Sen ona tilimsan, o'zbek tilimsan.*

*Seni o'xshataman osmonga, oyga,
Zilol suvlar oqqan sharqiroq sovg'a.
Mening gulzorimda go'zal gulimsan,
Sen ona tilimsan, o'zbek tilimsan.*

*Senla so'zlaganda orom olaman,
Go'zal misralaring yodga solaman.
So'nggi nafasgacha senla qolaman,
Sen ona tilimsan, o'zbek tilimsan.*

*Sen yasha, portagin, qayshday nur sach,
Filginam dilingni, sirlaringni och.
Dunyoni tanilar - mening ko'zimsan,
Sen ona tilimsan, o'zbek tilimsan.*

«Tong yulduzi»ning Umidadek do'stlari borligidan quvonamiz. Umidaga esa kelgusi ijodida omadlar tilab qolamiz.

GULYUZ tayyorladi.

BAYRAMLARGA BOY FASL

Kuz fasli - bayramlarga boy fasl. Yaqinginda mustaqilligimizning 13 yilligini keng tantana qilgan bo'lsak, kuni-kecha ustoz va murabbiylarimizni ayyamlari bilan qutladik. Yana uch kundan so'ng esa «Til bayrami»ni nishonlaymiz. Maktabimizda bu bayramga bag'ishlangan katta tadbir o'tkazish yaxshi bir an'anaga aylanib qolgan. O'tgan yili o'tkazgan kechamizni tomoshabinlar hali-hanuz eslab yurishadi. Bu yil ham bayramga qizg'in hozirlik ko'ryapmiz. She'rlar, kuy va qo'shiqlar, sahna ko'rinishlarini hozirlayapmiz. Kecha asosiy va so'nggi mashqlarimizni o'tkazdik. Buni qarangki, shu kuni kechaga boshlovchilik qiladigan Bahodirning tomog'i bo'g'ilib qoldi, chiroq o'chib, mikrofonimiz ham ishlamay qoldi. Biz bu nosozliklarni darhol bartaraf qildik. Aytin-aytin, bayram kuni hammasi ko'ngildagidek bo'lsin-da. Aks holda otalarimiz, ustozlarimiz va kechamiz mehmonlari oldida uyalib qolishimiz mumkin.

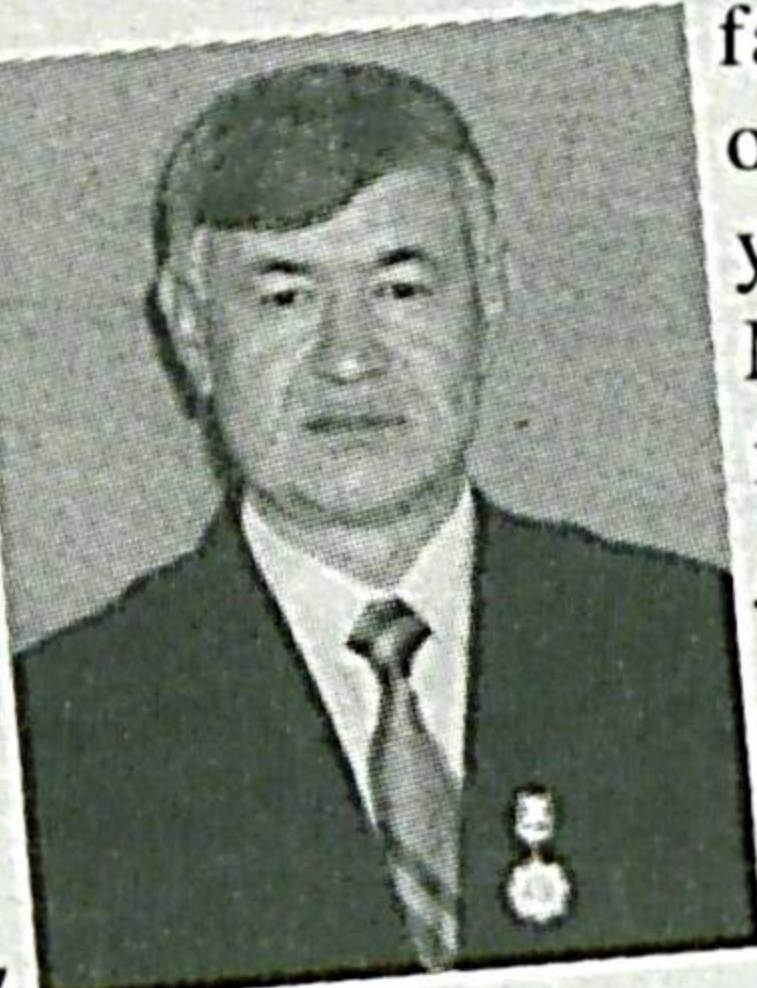
Dilshod IMOMOV, poytaxtdagi

316 - maktabning

8-«V» sinf o'quvchisi.

IQTISODIY BILMIGA YO'L

«Bolalarga bo'lgan hurmatim, kasbinga sadoqatim tufayli maktab bag'ridan ketolmayman. O'quvchilarim - farzandlarim, quvonchi - quvonchim, yutug'i - yutug'im, tashvishlari mening ham tashvishimdir», deydi Samarqand viloyati, Paxtachi tumanidagi 15-maktabning matematika fani o'qituvchisi Abdurazzoq aka Jo'rayev.

-So'nggi paytlarda maktablarda nega erkak o'qituvchilar soni kamayib bormoqda?

-Erkak kishilar zimmasida oila boqish, farzandlarining kelajagini ta'minlashdek mas'uliyatli vazifa bor. Bu o'z navbatida iqtisodga borib taqaladi. Shuning uchun bo'lsa kerak, ayrim hamkasblarim boshqa kasb-hunarga o'tib ketishyapti. Ammo oilada otaning tarbiyasi qanchalik muhim bo'lsa,

bo'laman, deydi. Eshitishimcha, Yaponiyada eng yuqori maosh o'qituvchilarniki ekan... Bugunning

o'qituvchisi ortidan shogirdlarini ergashtira olishi, o'z farzandlari kabi o'quvchilarining diliga yo'l topa olishi shart. Maktabda matematika faniga ishtiyoqim juda baland edi.

Ustozim Omon Madrahimov hamisha, sen matematika bo'lishing lozim, deya ta'kidlardilar. Padarim singari mening kelajagim uchun qayg'urgan o'qituvchimdan bir umrga minnatdorman. Oliygo'ni tugatganimda ham, ilk ish faoliyatimni boshlaganimda ham maktabdagi o'qituvchilarning bergan bilimi, ko'rsatgan yo'l-yo'rig'i hamisha menga madad bo'ldi.

Sinfimizda hamisha tashkilotchilik vazifasini uddalashga harakat qilardim. Bolalar

«Maktabni senga topshiraylik bo'lmasa», deb koyidilar. Men indamadi. Nachora, gunohkor edim-da.

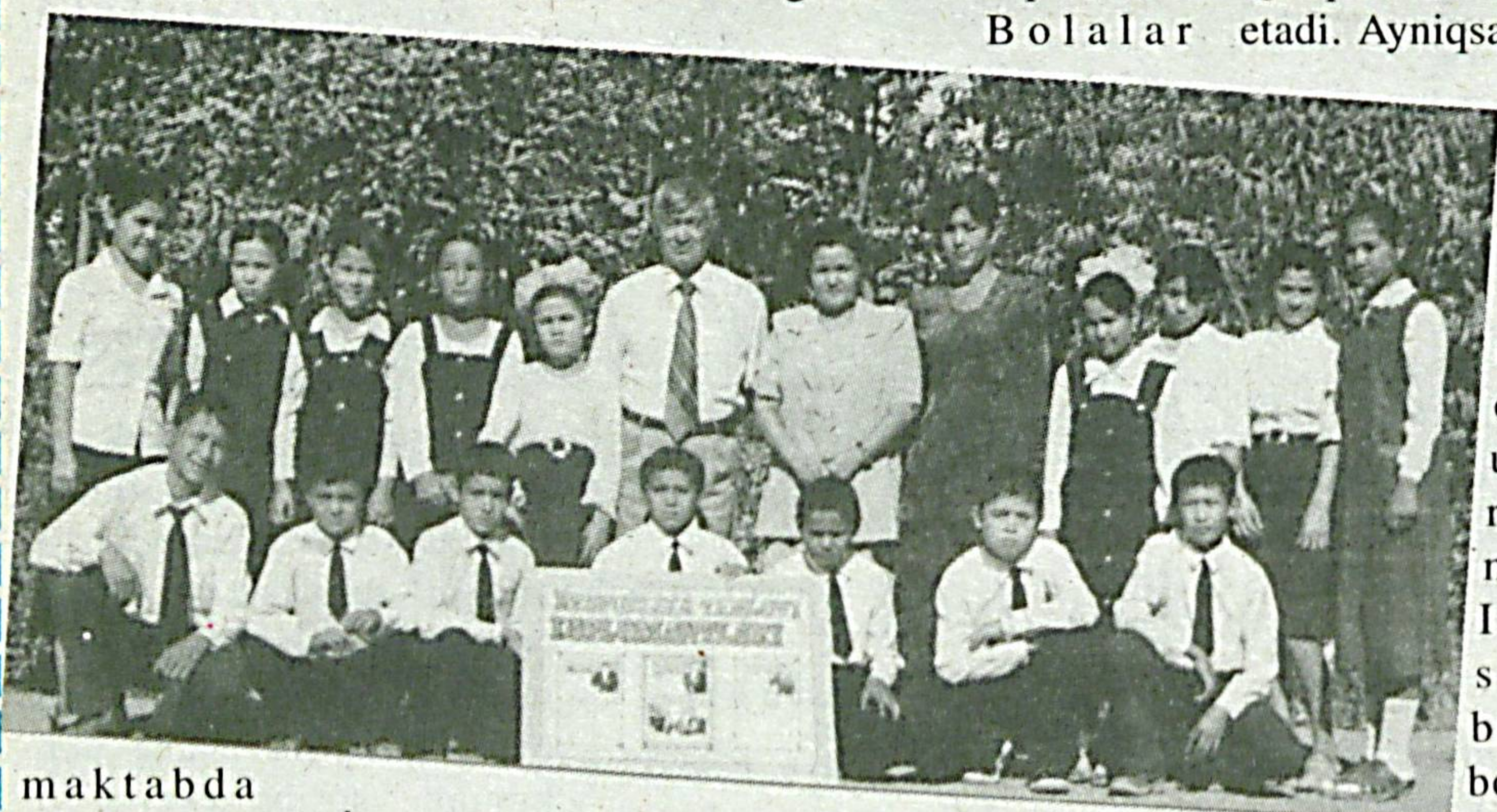
-O'quvchilaringiz «Tong yulduzi» gazetasi sahifalarida berib borilayotgan «Iqtisoddan saboqlar» tanlovida faol qatnashib, bir necha bor g'oliblikni qo'lga kiritishgan ekan.

-«Tong yulduzi» gazetasi sahifalarida bir necha yillardan buyon muntazam ravishda «Iqtisoddan saboqlar» tanlovining savollari berib borilayotgani bizni quvontiradi. Iqtisodiy saboqlarning o'quvchi ongiga yoshligidanoq singdirib borilishi o'z navbatida ijobiy natijalarni beradi. Ayniqsa, hayot muammolarining yechimini topishda muhim ahamiyatga ega. Tanlov tashkil etilganidan buyon nafaqat bizning maktabimiz o'quvchilari, balki Paxtachi tumanidagi barcha maktab o'quvchilari bilan birgalikda uning shartlarini bajaramiz. Qiziquvchilar ko'pchilikni tashkil etadi. Ayniqsa, Jasur Jo'rayev,

Yulduz Ashurova, Nargiza Jo'rayeva, Ma'suma Yodgorovalar kabi iqtidorli o'quvchilarimizning ushbu tanlovda respublika miqyosida II- va III-o'rinlarga sazovor bo'lganligidan boshimiz ko'kka yetdi. Tanlovning

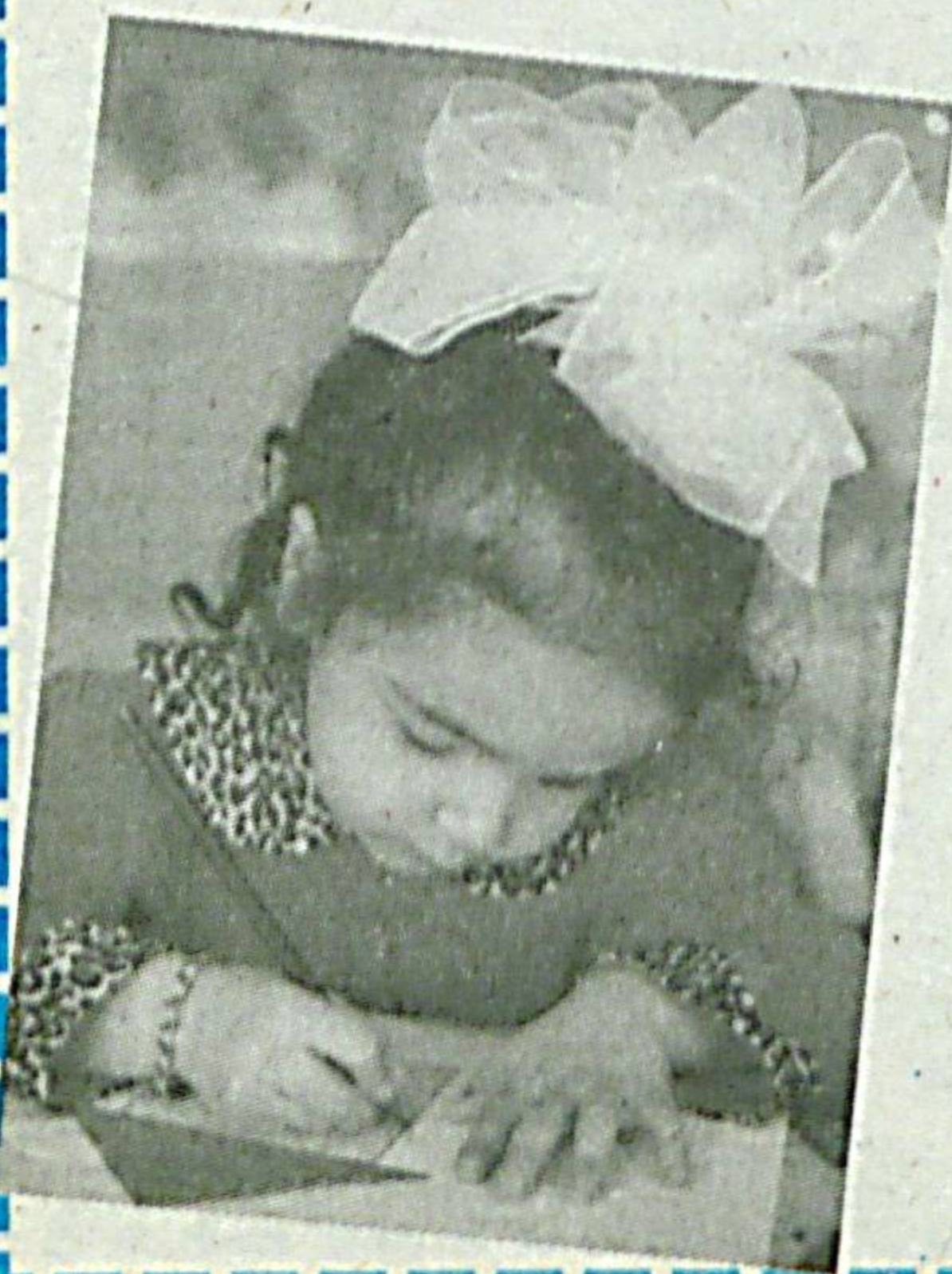
barcha shartlarini bundan keyin ham muntazam ravishda bajarib boramiz. Bu borada sevimli gazetamiz «Tong yulduzi»dan bir taklifimni keng yoyishini o'zgartirdim. Maktablarda iqtisodchilar tayyorlaydigan sohani rivojlantirish kerak. Bu to'g'arak ko'rinishida bo'ladimi, qo'shimcha dars shaklidami, xullas, iqtisodiy bilimga ega insonlar kasbini hurmatlab, sharoitini ham yaxshilab boradi.

Jamila MUSO qizi suhbatlashdi.

maktabda erkak o'qituvchining o'rni ham shunchalik zarurdir. O'quvchilarning, ayniqsa o'g'il bolalarning erkak o'qituvchilar atrofini o'rab olib qizg'in bahsmunozara yuritayotganini ko'rib o'sha do'stlarimdan xafa bo'lib ketaman. Kasbini ardoqlab, qo'shimcha ish bilan oila tebratayotganlar ham borku, axir... Ko'pincha o'g'il bolalardan kelajakda kim bo'lmoqchisiz, deb so'rasangiz, u albatta prokuror, tergovchi, advokat yoki iqtisodchi

bilan tabiat qo'yniga sayohatga borishmi, fanlar bo'yicha qiziqarli bellashuvlar o'tkazishmi, yangi yil kechasimi, xullas hammasiga bosh-qosh edim. Bir kuni maktabimiz bo'yicha lotereya o'yini tashkil qilgandim, 500 tacha o'quvchining hammasi o'yinga qiziqib, qo'ng'iroq chalinsa ham darsga kirishmadi. Direktorimiz Rahmonberdi aka Mavlonov zudlik bilan meni huzuriga chaqirtirdilar. Xonasiga kirib boshimni quyi egib oldim.

VATAN

Oqday olsam qaniydi,
Bergan tuzi nonini!
Uni dunyo taniydi,
Ulug'lazam nomini.
Axir buyuk bobolar,
Aziz bilgan tuproq bu.
Boshimizga soyalar-
Solib turgan yabroq bu.
Kunduz quyosh, tunda oy,
Maftun bo'lar husniga.
Ulg'ayib, shavkat qo'shay,
O'zbek degan ismiga.
Orzularim bir dunyo,
Ko'ksimga sig'mas hamon.
Farzanding bo'lib, illo-
Xizmat qilay, Onajon!

Boburjon SAFAROV,
Samarqand viloyati, Ishtixon tumanidagi
37-maktabning 6-sinf o'quvchisi.

HAZRAT NAVOIY

Navoiy - she'riyat mulkining shohi,
Navo baxsh etadi dilga nigohi.
Yashaydi nainki so'zlarida she'r,
Suratidan boqqan ko'zlarida she'r.
O'qilmas, kuylanar bitilgan bayti,
Navoiy biz bilan birga yashaydi.
Yozgan g'azallarini olarkanmiz yod,
Ul zotning pokiza ruhlari ham shod.
Bu kun butun olam o'qir «Xamsa»sin,
Hayratlarga solar sharqona nazm.
Bizku ajdodlarga qiturmiz havas,
Loyiq avlod bo'lib kamol topsak bas!

Oysanam MUHAMMADIYEVA,
Qo'shrabot tumanidagi
13-o'rta maktabning 8-«V» sinf o'quvchisi.

Qatralar

365 KUN - SHODIYONA KUN

Bog'cha yoshidagi Abbos oyisiga dedi:

-Tug'ilgan kun mazza-da: Xursandchilik, kelasi oyda yana tug'ilgan kunim-a, oyi?
-Yo'q! Bir yildan keyin!
-Bir yilingiz 30 kun-a?
-Yo'q, 365 kun!
-Afsus, shodiyona xursandchilik kunlari uzoq ekanda?
-Yo'q, uzoq emas, inson bolasining har bir kuni tug'ilgan kunidek shodiyona o'tmog'i kerak, o'g'lim.

BU MUSHTLARGA ISHONMA

Maktabga ketish oldidan Ja'far Faxriddin o'g'li har kuni ko'zguga qarab u yer-bu yerini tuzatar, so'ng katta-katta mushtlariga qarab:

-O, bu mushtlarni o'laro-o!- der ekan.

Kunlardan bir kun Ja'far Faxriddin o'g'li qo'shni maktabdagi kichik bir bolaning jig'iga tegibdi, u bola Ja'farni rosa urib, adabini beribdi.

Ertasiga Ja'far ko'zguga kelib, u yer-bu yerini tuzatib, debdi:

-E, Ja'far! Bu mushtlarga ishonganlarning o'zi o'laro, o'laro!

Qissadan hissa shuki, hech kim o'ziga bino qo'ymasligi va kichikintoylarning jig'iga tegmasligi zarurdir. O'g'il-qizlarim, pandu nasihat Sizgadir.

Kushodbek USMONOV.

Yangi o'quv yilining birinchi kunlaridanoq sinfdoshlarimning juda o'zgarib qolishganini payqadim. Buning sababini bilolmay yurganimda dugonam O'g'ilo'y tushuntirib qo'ydi:

-So'nggi qo'ng'iroqda «Maqto'v yorlig'i»ni yana senga berishganidan achchiqlanishyapti. Eshitishimcha, ular bu yil seni sardorlikdan ham olib tashlashmoqchi, dedi.

Dugonamning bu gaplariga unchalik ishonmaganim uchun parvo qilmagandim. Bir

BIR-BIRIMIZGA QANDAY QARAYMIZ?

kuni eshik ortidan sinfdoshlarimning quyidagi gaplarini eshitib qoldim:

-Shunday ham ichidan pishgan qiz bo'ladimi?

-Odamga insof ham kerak-da...

-Nima, sinfimizda undan boshqa a'lochi yo'qmi, nima bo'lsa, shunga! Hali bizdan ko'radiganini ko'radi...

...Ko'nglim vayron bo'lib, kimdan yupanch olishni bilmay qoldim. Darsga ham kirmay, uyimga ketib qoldim.

Ertasiga sinfga kirishim bilan sinfdoshlarim meni turli yomon gaplar bilan haqorat qila boshlashdi. Men ularga e'tibor bermaslikka harakat qildim. Ammo bu hol har kuni takrorlanyapti...

Ayting-chi do'stlarim, hozir bir-birimizni ranjitib, dilimizni og'ritsak, maktabni bitirib ketganimizdan keyin uchrashuvlarga yig'ilganimizda bir-birimizning ko'zimizga qanday qaraymiz?

Ma'fura JAMOLIDDINOVA,
Toshkent viloyati, Zangiota tumanidagi
29 - maktabning 8 - «A» sinf o'quvchisi.

Mohira va Sarvinoz yoshlikdan qalin dugona edilar. Maktabda ham doimo birga yurishar, birga o'tirishardi.

Bir kuni Mohira maktabga biroz kechikibroq keldi. Qarasa, dugonasi boshqa qiz bilan o'tiribdi. «Kechroq kelganim uchun Gulchehraning yoniga o'tirgandir-da», xayolidan o'tkazdi u. Lekin ertasiga ham, indiniga ham dugonasi yoniga o'tirmadi.

CHIN DO'ST SHUNDAY BO'LSA...

Toqati toq bo'lgan Mohira Sarvinozning yoniga borib, nega bunday qilayotganini so'radi.

-Ortiq sen bilan dugona bo'lmayman. Sen bilan yurib, zerikib ketdim. To'g'ri maktabga borasan, keyin to'g'ri uyingga ketasan. Kinogami, saylgohgami boraylik desam, oyimdan so'ramaganman, deya unamaysan. Gulchehra esa qayerga yetaklasam, ketaveradi...

Mohira Sarvinozga hech nima demadi-yu, qadrdon dugonasidan ayrilib qolganidan juda xafa bo'lib yurdi. Bu gap ularning sinf rahbari Saodat opaning qulog'iga ham yetib boribdi chog'i, qizlarni chaqirib, sababini surishtira boshladi. Shunda Sarvinoz yuzingda ko'zing bormi demay: «Mohira men bilan dugona bo'lishni xohlamas ekan, o'zi aytdi», dedi...

Shu kuni Mohiraning yuragini ezib yurgan dilxiralik tarqab ketgandek bo'ldi. Chunki endi u Sarvinoz bilan do'stlashmay qo'yganiga achinmayotgandi.

Durdonabegim QODIROVA,
poytaxtdagi 129 - maktabning 7 - «B» sinf o'quvchisi.

Qulog'ingga gapim bor

YANGISINI «UXLATAMIZ»

Yozning so'nggi kunlari edi. Oyim ikkimiz avtobusda uyga qaytayotgandik. Orqa o'rindiqlarga o'tirib olib, sho'xlik qilayotgan ikki yarimyalang'och bola diqqatimni tortdi. Sochlari yaxshi qurib ulgurmaganidan, yuzlari sho'ralab ketganidan ularning cho'milib kelishayotganini bilsa bo'lardi. Har ikkisining qo'lida bir juftdan shippak bor edi. Oyoqlariga qarasam, shippaklari bor. Shunda ro'paramdagi bir ayol ulardan qayerdan kelayotganliklarini, qo'llaridagi shippaklar kimniki ekanligini so'radilar.

Bolalar

sirkning oldidagi favvorada cho'milib kelishayotganini, shippaklar esa cho'milayotgan bolalarniki ekanligini aytishdi.

Kimning shippagi yangi bo'lsa, o'shani «uxlatamiz-da», deya qo'shib ham qo'yishdi faxr bilan. So'ngra shippak bilan bir-birining boshlariga ura boshlashdi. Kexsa otaxonning bergan tanbehiga quloq ham solishmadi...

Tengdoshlarimning bu xatti-harakatlari meni o'ylantirib qo'ydi. Ularning bu qilmishlaridan ota-onalari xabardormikinlar?.. Cho'milaman deb shippaksiz qolgan bolalarga ham achinib ketdim. Oftobda qizib yotgan asfalt yo'laklardan qanday uylariga yetib olisharkin-a? Kattalardan ruxsat so'rashgan bo'lsa yaxshiku-ya, so'rashmagan bo'lsa-chi?

Munisa KOMILOVA,
Toshkentdagi 14 - maktabning
3 - «A» sinf o'quvchisi.

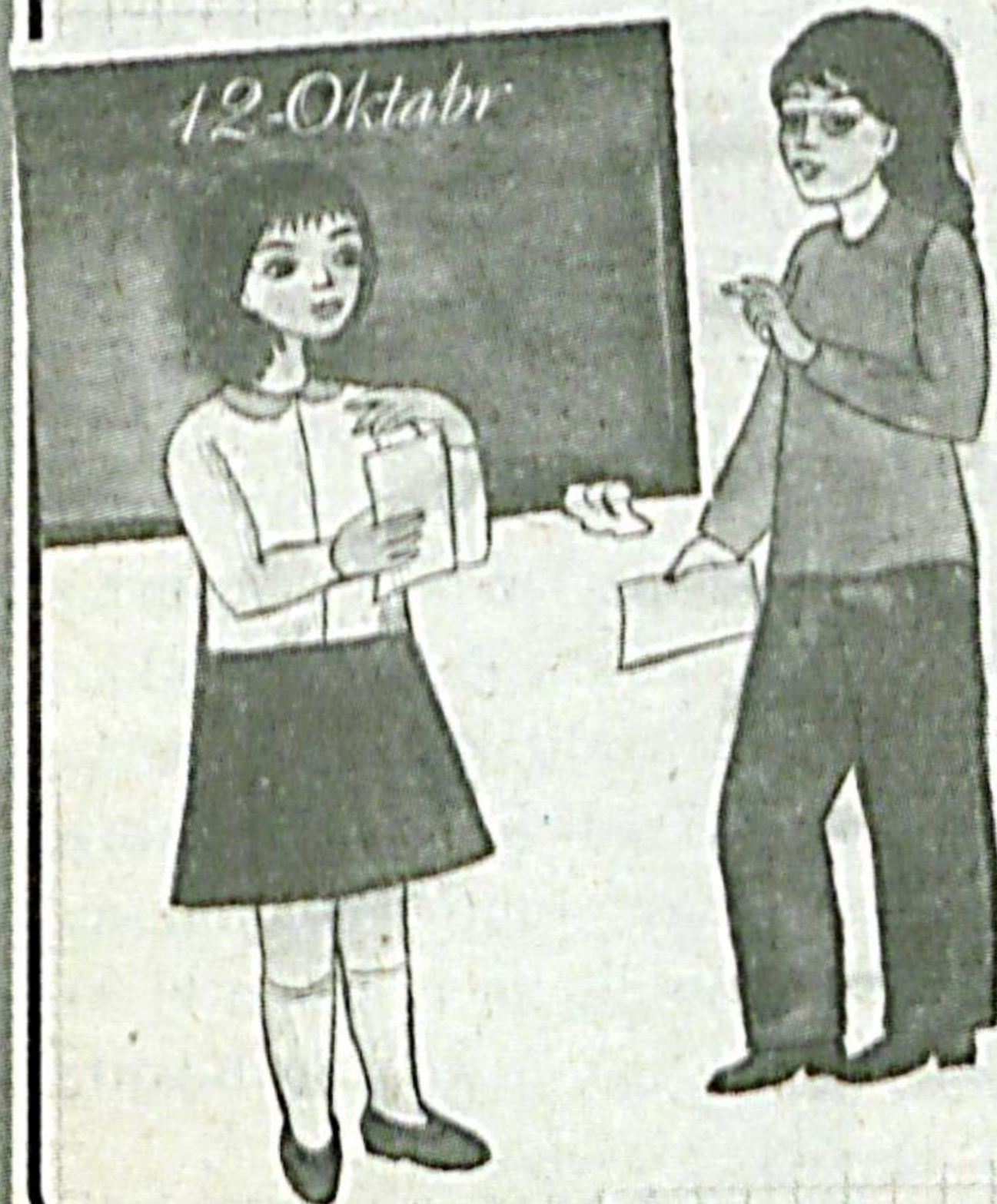
USTOZNING AYTGANINI QILGINU...

Qadrli «Tong yulduzi», sendan bir iltimosim bor: ushbu maktabimni «Qulog'ingga gapim bor» sahifangda chop etsang. Ammo ism-sharifimni to'liq yozmagin, ayrim o'qituvchilarimizdan gap eshitishni istamayman...

O'lkamizga kuz fasli kirib kelishi bilan kunlar ancha soviy boshladi. Qishning qirovli kunlari esa hali oldinda. Har yili shu fasllarda maktab formasi xususida muammolar tug'iladi. Ota-onalarimiz shamollab qolmasligimiz uchun issiqqina shim kiyishimiz tarafdori. Maktabimiz rahbari hamda ustozlarimiz shim kiyishimizga mutlaqo qarshilar. Bunday liboslar milliyligimizga mos emas ekan. Bizlarga nasihat qilishadi-yu, ammo ayrim o'qituvchilarimizning o'zlari bu so'zlarga amal qilishmaydi, maktabga shim kiyib kelishadi. Buni qanday tushunsa bo'ladi? Ustozning aytganini qilginu qilganini qilma, degani shumikin-a? Bilishimcha, bu muammo shahrimizning boshqa maktablarida tahsil oladigan tengdosh

dugonalarimiz uchun ham yaxshi tanish. Shoyad, maktabimni o'qib ayrim o'qituvchilarimiz o'zlariga tegishli xulosa chiqarib olishsa. Ota-onalar bilan maslahatlashgan holda bir to'xtamga kelishsa. To'g'ri, har birimiz maktabdagi tartib intizomga rioya qilishimiz, qonun-qoidalariga bo'ysinishimiz lozim. Lekin ana shu qonun-qoidalarni bizning salomatligimizni ham inobatga olgan holda yozishsa yaxshi bo'lardi.

KAMOLA.

Assalomu alaykum, qadrdon gazetamiz «Tong yulduzi»! Kechagina biz ham maktab o'quvchilari, sening ashaddiy muxlislaring edik. Sinfimizda o'qiydigan 30-40 nafar o'quvchining bari senga obuna bo'lardik. Ustozlarimiz, ota-onamiz bilan bir qatorda sen ham bizni tarbiyalaring,

bilan tanishtirib, o'quvchilarning o'zlashtirishi, xulqi haqida yaxshi gaplarni gapirdilar. O'quvchilarini madaniy hordiq chiqarishlari uchun jamoa bo'lib kinolarga, teatr va sirkklarga olib borish niyatida ekanliklarini aytganlarida, bu taklifni

qiziqishlariga mos bo'lsa, e'tirozimiz yo'q edi. Ammo milliyligimizga, qadimiy urf-odatlarimiz, an'analarimizga umuman mos kelmaydigan yengil-yelpi filmlar ham yaratilayaptiki, farzandlarimizning ulardan nimalarni o'rganishlari, o'zlariga qanday xulosa

KINO HAM KERAK, MUTOLAA HAM...

pandu nasihatlarining bilan hayotda o'z o'rnini topishimizga ko'maklashardig...

Bugun esa birimiz ota, birimiz ona bo'lib o'z farzandlarimizni tarbiyalayapmiz. Ularning bilimli, ilmli, yaxshi tarbiya topgan insonlar bo'lib kamol topishlari uchun barchamiz mas'ulmiz.

Kuni kecha 27-maktabda 7-sinf o'quvchilarining ota-onalari uchun sinf majlisi bo'lib o'tdi. Ishonasizmi, majlisda barcha ota-onalar to'liq ishtirok etdik. Farzandlarimizning sinf rahbari Yoqutxon opa kun tartibiga qo'yilgan masalalar

barcha ota-onalar bir ovozdan ma'qullashdi. Sinfdoshlarning axilligi mustahkamlanadi, bolalarning dunyoqarashi kengayadi. Qolaversa, farzandlarini shunday joylarga olib borib, ma'naviyatini boyitish uchun hamma ota-onalar ham birdek fursat topa olmaydilar-da, axir...

Buning boshqa tomoni ham bor-da. Endigina 12-13 yoshga to'lib-to'lmagan o'smirlar sevgi, muhabbat mojarolarini ko'rishga yoshlik qilmaydilar? Film mazmuni ularning yoshiga,

chiqarishlari tashvishga solyapti biz ota-onalarni. Istardikki, kinolarimizda o'zbekona rux saqlanib qolsa. Ularni ko'rgan farzandlarimiz iboli, hayoli, g'ururli insonlar bo'lib kamol topishsa.

Biz maktabda o'qigan paytlarimizda gazeta va jurnallarga yozilish majburiy edi. Ota-onalarimiz ham obuna uchun bajonidil pul berishardi. Hozir esa mutolaadan ham muhimroq ishlar ko'payib qolgan chog'i, farzandlarimiz obunaga pul so'ramay qo'yishdi.

**Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumanidagi
27 - maktabning 7 - «B» sinfi ota-onalar qo'mitasi a'zolari.**

Sahifani Feruza JALILOVA tayyorladi.

BO'LGAN - BO'LMAGAN VOQEALARNI KO'RGAN - KO'RMAGAN BOLALARNING HIKOYALARI

...Bizning olamdan tashqari boshqa ko'plab olamlar mavjudligi - shart bo'lgan narsadir. 24 yoshli Beruniyning savoliga 17 yoshli Ibn Sinoning javobi.

Ha, garchi bu yerlarga tabiiy gaz yetib kelmagan, shundoqqina taglaridan o'tgan vodoprovod quvurlari o'zlariga suv bermagan bo'lsa-da, tuzellik bolalarni juda qoloq, omi deb o'ylasangiz, yanglishasiz. Ularning ham faxrlansa arziydigan sarguzashtlari bor. Hozir har biringiz «Uchar likopcha» degan so'zni eshitishingiz bilanoq hayajonga tushasiz, ba'zi birlaringizni rangingiz dokadek oqarib ketadi. Tuzellik bolalar esa anchadan buyon samoviy kelgindilar bilan osh-qatiq bo'lib

ketishgan, hatto Tuzelda NUJlarning maxfiy maskani borligini ham bilib olishgan. Ishonmasangiz, marhamat, o'qing, bir og'iz ham qo'shib chatmayman. Qishloq bolalarining o'zlari gapirishsin...

IRODANING HIKOYASI

Iroda haqida qisqa ma'lumot: juda biyron. Ba'zan bu katta, bu kichik deb ayab o'tirmay, shartta gapirib qo'yaqoladi.

taralayotgan ekan. Qanday qilib qulupnay polizdan o'tib, u yerga borib qolganimni bilmayman. Bir payt quti sahnida ulkan ekran paydo bo'ldi, ekranda esa... men, hovli supurayotgan holatim... hayrat bilan ekranga qo'l tekkizmoqchi bo'lgandim, quti ikkiga ajraldi.

Sirli olam

fikrlari sayoz, - dedi biri boshini chayqab, - boshqalardan farqi kam.

-Lekin juda tiyrakka o'xshaydi, qayta ishlasa bo'ladi, - dedi ikkinchisi.

Ular to'satdan menga noma'lum allaqanday tilda chug'urflashib ketishdi. Keyin bir bitimga kelishdi shekilli, menga yuzlanishdi:

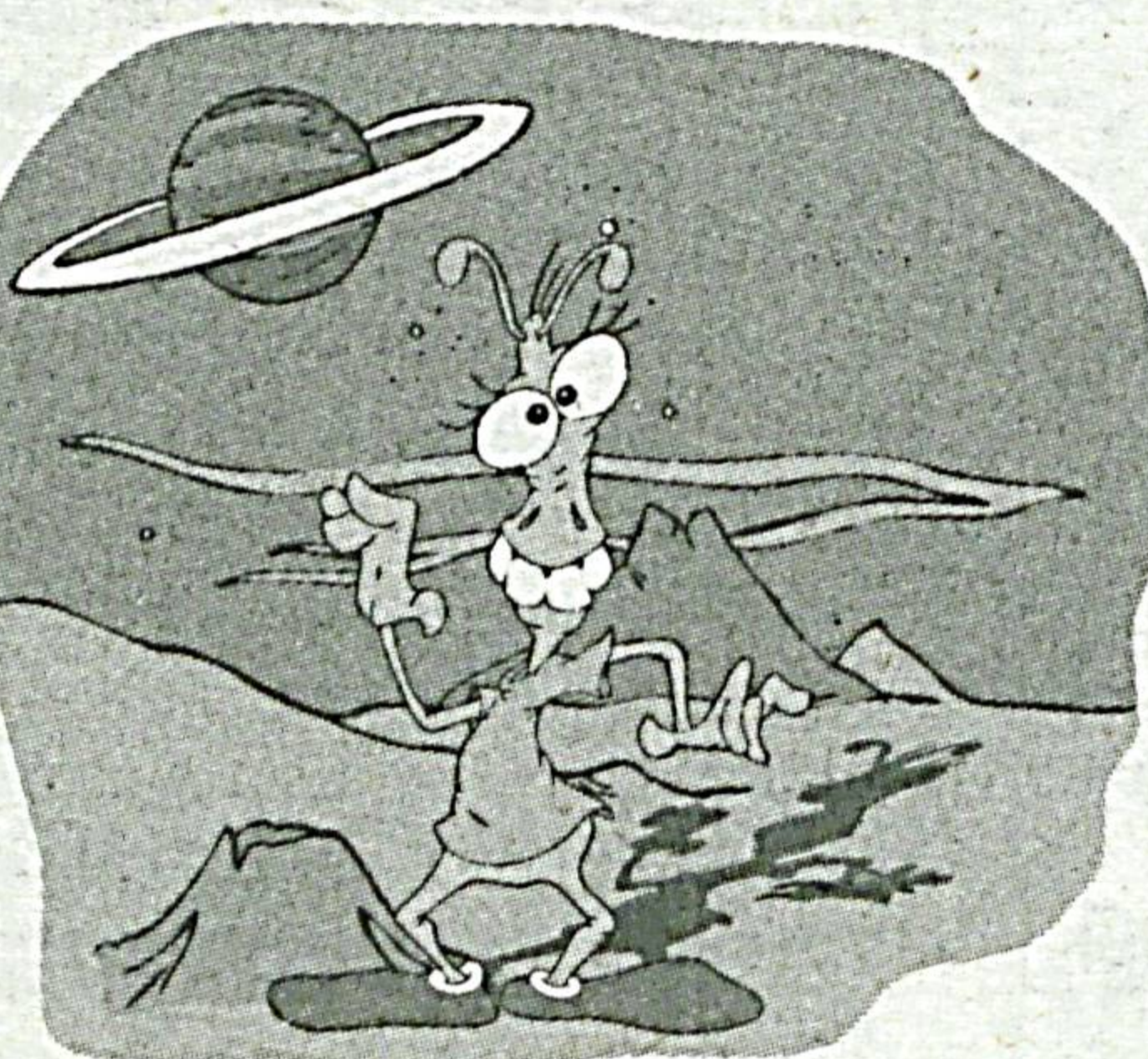
-Mana senga tarix kaliti. Agar shu ochqichni olsang, yetti sayyoradagi yetti ajdodingni bilib olasan. Ular qo'limga allaqanday igrek(y), zet(z) larga o'xshash shakllar tushirilgan qog'oz tutqazishdi. Qog'oz qo'limga tegishi bilan har ikkalasining ko'zidan uchqun sachrab, quti harakatga keldi... Quti osmonga ko'tarildi. Shundagina men qo'rqib ketib baqirmoqchi bo'lib qaragam, boya chala supurib ketgan hovli burchagida turibman.

Ochqichdan nishona ham yo'q. Bu haqda ammamga aytgandim, unday bo'lsa tarixni o'qi, dedilar. O'shandan buyon tarix kitoblarini varaqlayman-u, lekin «Qutidor» tengdoshlarimning savoliga javob topa olmayapman.

Erta-indin yana kelib qolishsa, ularga nima deb javob beraman?

Muhabbat HAMIDOVA.

TUZEL QISHLOQ HANGOMALARI YOKI

(Davomi. Boshi gazetaning o'tgan sonlarida.)

Hirot hayajonda. Ikki kun muqaddam Bag'doddan pahlavonlar kelgan, Hirot pahlavonlari yuraklari taka-puka holda tayyorgarlik ko'rmoqdalar, xalq esa sabrsizlik bilan birinchi kurashni kutmoqda.

Juma namozi o'qilgach, xalq mashhur katta maydon - maydoni siloh shuuri tomon oqa boshladi.

G'iyosiddin Kichkina ko'rkam jiyron otda, orqasiga Alisherni mingashtirib keldi: maydon orqasida, uzoqda turgan bir to'da ot yoniga otni bog'lab, qamchinni egarga qistirgach, o'g'lini yetaklab maydonga kirdi, odamlar orasidan o'tib, mirshablar ko'rsatgan yo'l bilan beklar, barloslar to'dasiga yetib, joylashdi.

Maydon shovqin-suron to'lqinida chayqalardi. Shahzoda Alovuddavla, vazirlar kelgach g'ala-g'ovur tina boshladi. Shohruh viloyatlarning birida yana bosh ko'targan shahzoda bilan jang olib borar edi.

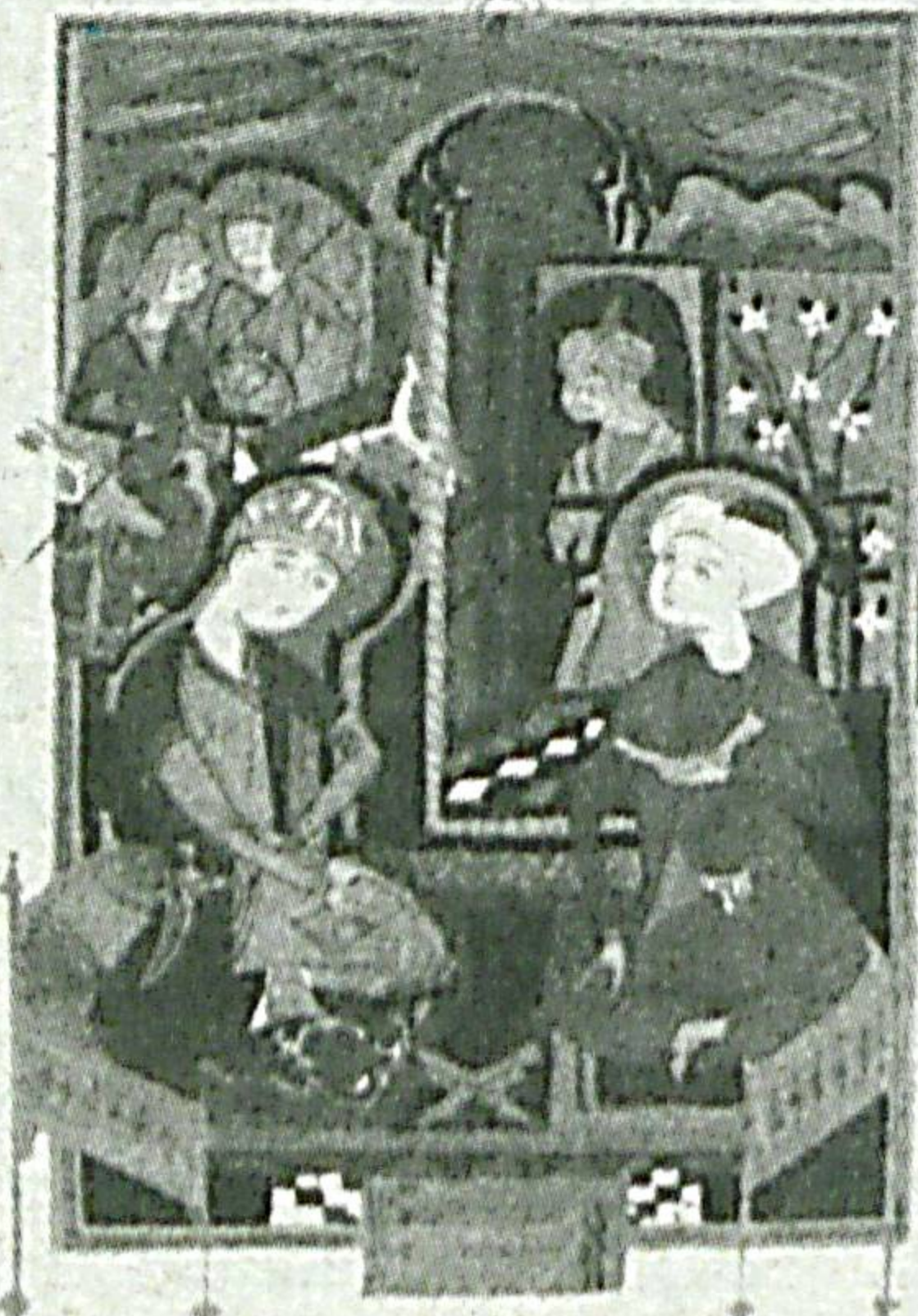
Vazirlar va bir necha shahzodalar bilan birga Alovuddavla gilamlar ila bezalgan ravoqqa joylashib o'ltirgach, qarshida tiz cho'kkan barlosga, kurashchilar boshlig'iga:

-Qani, pahlavonlar kushtigirlik mahoratlarini ko'rsatsunlar, - deb buyurdi.

Qo'llarini qovushtirgan holda ta'zim-la bukilgan barlos o'zini ikki qadam orqaga tashlab, kimgadir imlagan edi, birdan karnay-surnay, nog'oralar sadosi maydonni titratdi.

Bag'doddan kelgan pahlavonlar va Hirot kushtigirlari shahzoda oldida

qadrlarini qayta-qayta bukib ta'zim qilgach, orqaga chekindilar. So'ngra, ikki pahlavon ta'zim ila o'rta chiqdi: biri- bag'dodlik, biri- hirotlik edi.

Xaloyiq hayajonda. Barcha har ikki pahlavonni qiziqib kuzatardi. Bag'dodlik pahlavon novcha, yag'rindor, pishiq, kelishgan gavdali yigit. Hirotlik pahlavon uncha savlatli emas, bo'yi pastroq, ammo mashhur, dongdor, kurashlarda yiqilmagan kushtigir edi.

-Bag'dodlik pahlavon shijoatli ko'rinadur, bizniki bas kelurmikan, deb qo'rqamen, - deya shivirladi hayajonlanib Alisher dadasiga.

G'iyosiddin kuldi va sekin javob qildi:

-Gavdasiga qarama, o'g'lim, kuch bo'yda emas, payda yotadi. Qolaversa, mashqda. Ko'ramiz-da.

Alisher kurash boshlanganidanoq, yuzlari oppoq oqargan, ko'zlarini uzmay pahlavonlarning har bir

ALISHERNING YOSHLIGI

OYBEK

harakatini kuzatar edi. Maydonda yana bir juft pahlavon kurash boshladi. Arab ingichka, qotma, o'rta bo'yli, chayirroq edi. Hirotlik pahlavon yag'rindor, baqaloq, uning quvligini va epcilligini barcha bilurdi: «Nima qilardi bu polvoncha, doim chatoq tushadi», «G'irrom, nuqul oyoqdan chaladi, ko'rganmiz», deb shivirlar edilar tomoshabinlar. Hirotlik polvon kurashning boshidanoq keskin harakatlar ila hujum qilganidan arabga bo'sh kelmaydigan ko'rinurdi. O'zini og'ir tutib, bu hujumlarga qarshilik ko'rsatib turgan arab to'satdan bir hamla ila hirotlikni ko'tarib oldi-da, havoda bir aylantirib chiqdi, uloqtirib tashlashga endi rostlangan edi hamki birdan hirotlik o'zini o'nglab oyoqlarini yerga qattiq tirab oldi. Tomoshabinlar nafaslarini yutganicha qotib qoldilar.

-Omad!-dedi kimdir shivirlab.

-Chirpirak bo'lishiga sal qoldi-ya, - dedi Alisherga yaqin o'tirganlardan kimdir.

-Hali ko'rursiz, «pakana demang bizni, ko'tarib ururmiz sizni», qarab turing, mehmonga ko'rsatib qo'yadi, - dedi pahlavonning ixlosmandlaridan birov. Jimgina pusib, yangi hujumni kutib turgan hirotlik pahlavon birdan mehmonning oyog'idan chalib yuborgan edi, gup etib yiqilib tushdi.

-G'irrom, g'irrom!-deya qichqirdi g'azabda xaloyiq.

Jahldan titrab o'rnidan

turgan bag'dodlik o'z tilida nimadir dedi, lekin hirotlik bo'lsa gerdaygan holda: «Xaloyiq ko'rdi-ku, halol ko'tarib urdim», derdi.

Ikki pahlavon yana olisha ketdi.

-Hirotlik pahlavon ayyorroq ekan, dada mehmon - halol, - deb shivirladi Alisher.

-Pakananing g'irromligi barchaga ayon, o'g'lim, - deya javob berdi otasi.

Bir necha zo'r pahlavonlar kurashni kuzatib, atrofda vazmin odimlaganicha yurar edilar.

-Tezlatinlar, kurash susaydi-ku, - dedi a'yonlardan biri korfarmonga.

-Qani, pahlavonlar, ildam-ildam, hazrat buyurdilar!-dedi maydonda yurganlardan biri.

Bir-birini sinab, bir-birini poylab yurgan pahlavonlar to'satdan qattiq olishib ketdilar. Xaloyiq jim. Ikkovi ham haqiqiy zo'r pahlavon ekan. Bag'dodlik hujumga o'tgan, lekin hirotlik ham bo'sh kelmas, har ikkovi bir-biriga qattiq hamla qilar edi.

Arab butun kuchini yig'ib, hirotlikni yerdan uzib oldi, hirotlik esa uning ustiga mingandek kiftiga yopishib qolgan, arab ham qimirlayolmas edi.

-Bir-biriga sira bo'sh kelmaydi-ya!-derdi ehtiros bilan Alisher.

G'iyosiddin o'g'lining yelkasiga qoqib qo'ydi.

Kurash qattiq bo'ldi. Maydonda goh shovqin tinar, goh g'ul-g'ula falakka yetgandek tuyular edi.

Ikkinchi juftdagi pakana

polvon zimdan qandaydir usullarni ishlatar, lekin qotma mehmon zo'r edi. U bor g'azabi-yu kuchini yig'di-da, hirotlikni ikki-uch daf'a havoda gir aylantirib, gursillatib urdi. Xalq orasida taxsinni ifodalagan g'ovur ko'tarildi, barcha mamnun edi. Pakana o'rnidan turdi, yerdan boshini ko'tarmasdan, ust-boshini qoqdi, izza holda o'zini chetga olishni mo'ljallarkan, mehmon kulib uning yelkasini qoqdi. So'ng, ravoq tomon borib qulluq qildi. Shahzodaning buyrug'i bilan uning yelkasiga ipak to'n yopilganda va o'n tanga oltin solingan hamyon berilganda, xaloyiq mamnuniyat bildirib, uni uzoq olqishladi.

Mana uchinchi juft pahlavonlar kurashi avjida. Ikkovi ham zo'r, bir-birini gup-gup yerga urar, ammo yelkasini yerga tekkizolmas, darhol bir-biriga yopishib, tag'in maydonda gir aylanib olisha boshlar edilar.

Mana ravoq oldiga yaqin kelganda hirotlik pahlavon arabni qattiq bir hamla bilan quchog'iga olib, bir aylantirdi va unga dam bermay darhol chaqqonlik bilan yerga yotqizdi. Raqibi g'azab bilan to'lg'anib o'zini yerdan uzishga urindi, ammo yelkalaridan qattiq bosib turgan hirotlikning kuchiga bas kelolmasligini anglaganligi uchun kuchdan taranglanib turgan paylari bo'shashgan holda shilq etib tushdi. Ajoyib kurash bu. Hirotlik pahlavon peshona terini sidirib tashladi-da, mehmonni turg'izdi, yelkasidan quchoqlagan holda o'zi bilan birga ravoq tomon boshladi, qulluq qildilar.

(Davomi bor.)

Bir bor ekan, bir yo'q ekan, qadim o'tgan zamonda Zuhul va Mutal degan egizaklar bo'lgan ekan. Zuhalga qaraganda Mutal mehribon va oqko'ngil ekan. Ular juda kichikligidanoq yetim qolishgan ekan. Shuning uchun ular o'zlarini o'zlari boqisharkan. Bir kuni Zuhalning qorni ochib ketibdi va u holdan toyibdi. Shunda u Mutalga:

-Kel, ovqat topishga harakat qilib ko'raylik, - debdi. - Yo'lni bo'lishib olamiz, sen chapga, men o'ngga qarab yuraman. Faqat ovqat topganimizda uchrashamiz...

Bu gapga ukasi rozi bo'libdi. Ular

debdi u. Mutal nonni olgach, Zuhul bilan uchrashadigan joyga yetib boribdi. Zuhul esa Mutalni rosa

HALOL OSH - TO'YIMLI

yo'lga tushishibdi. Zuhul yo'lda ketayotsa, katta polizga duch kelibdi. U nafsini tiya olmay, polizdagi tarvuz va qovunlarni paqqos tushira boshlabdi. Zuhul ortiga qaytayotganda, Mutalga hech narsa topa olmadim deb

aytaman, debdi o'ziga-o'zi. Endi gapni Mutaldan eshiting: U yo'lda ketayotganida bir mo'ysafid cholg'u uchrab qolibdi. U yelkasiga og'ir xaltalarni ortib ketayotgan ekan. Mutal darrov yordamga shoshilibdi:

-Bobojon, menga bering. Uyingizga eltib baraman.

-Rahmat, bolam, umringdan baraka top, duo qilibdi chol.

Ular yo'l davomida suhbatlashib borishibdi. Uyiga kelgach, chol Mutalga kiyim-bosh va oziq - ovqatlar beribdi. Lekin u bularni olmabdi, menga birozgina non bersangiz bo'ldi,

urushibdi.

-Kelib-kelib bir burdagina non olasanmi, axir qornimiz juda och-ku, deb baqira boshlabdi. Shu vaqt haligi chol paydo bo'lib qolibdi va ularga qarab:

-Zuhul, sen noningni halollab yemading, hatto akang bilan

bo'lishib yeyishni ham o'ylamading.

Mutal esa, garchi och bo'lsa-da,

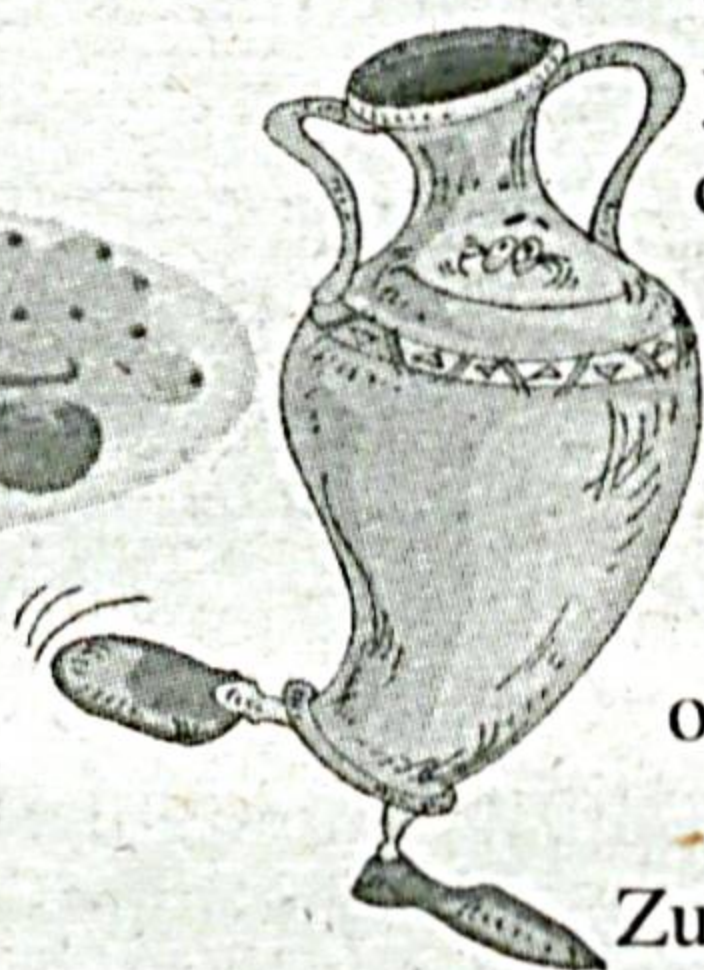
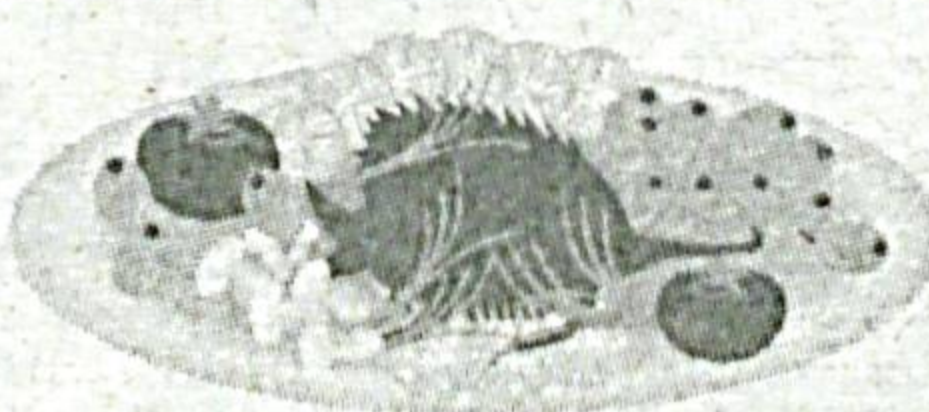
senga ham non olib keldi, - debdi.

Shundan so'ng, Zuhul o'z xatosini

yetibdi va boshqa akasidan hech narsani berkitmaydigan bo'libdi.

Ha, halollikda gap ko'p. Halol osh to'yimli bo'ladi. Halol bo'lish esa har kimning o'z vijdoniga havola.

Shahnoza ALMASOVA,
Buxoro viloyati, Shofirkon tumani.

YASHASHNING MA'NOSI

She'rni yod oling

*Men sizga kerakmi, daryolar, ayting,
Bo'lmasa yashashning hech qizig'i yo'q.
Men sizga kerakmi, dunyolar, ayting,
Bo'lmasa yashashning hech qizig'i yo'q.*

*Men sizga kerakmi, sayhon dalarlar,
Men sizga kerakmi, gutu lolalar,
Men sizga kerakmi, amma-xolalar,
Bo'lmasa yashashning hech qizig'i yo'q.*

*Men sizga kerakmi paxtazor, qirlar,
Bir giyoh unmagani sahroyi yerlar,
Men sizga kerakmi, jonajon yerlar,
Bo'lmasa yashashning hech qizig'i yo'q.*

*Gar kerak bo'lmasam elga-elatga,
Gar mador bo'lmasam yurtga, millatga.
Fik tayanch bo'lmasam ona davlatga,
Yashashning qizig'i yo'qdir mutlaqo!*

*Yo'limda bir kimsa olmasa ibrat,
Borimdan oshmasa yurtimda qudrat.
Ishimdan yog'masa xalqinga rahmat,
Yashashning qizig'i yo'qdir mutlaqo!*

*Men yurgan ko'chalar nurga to'lmasa,
Baxtimdan do'stu yor mamnun bo'lmasa,
Hayotim tengdoshlar ibrat bilmasa,
Yashashning qizig'i yo'qdir mutlaqo!*

*Qoqilgan kishiga tirak bo'lmasam,
Eng og'ir kunida kerak bo'lmasam,
Yuragi yonida yurak bo'lmasam,
Yashashning qizig'i yo'qdir mutlaqo!*

*Kundan-kun ortmasa do'stlarning soni,
Futashib ketmasa joningga joni,
Behuda oqarkan kurashda qoni,
Yashashning qizig'i yo'qdir mutlaqo!*

*Vatanning baxtini ko'rkini bilmasang,
Munavvar manzilin erking bilmasang,
Ardoqli toshini yuking bilmasang,
Yashashning qizig'i yo'qdir mutlaqo!*

*Vaqt yetib, ko'zingni yungan chog'ingda,
Do'stu yor bo'lmasa so'lu sog'ingda,
O'rtanib yonmasa yo'l adog'ingda,
Yashashning qizig'i yo'qdir mutlaqo!*

*Ortingda qolmasa nurti izlaring,
Qadrini topmasa undan so'zlaring,
Charaqlab turmasa undan ko'zlaring,
Yashashning qizig'i yo'qdir mutlaqo!*

1979, dekabr.

SUMKAMDAN SICHQON CHIQDI...

Kunlardan bir kun

Gohida ular bizni boplashsa, gohida biz ularni «yuragini yoramiz». Shunday kunlarning birida qizlarning birini sumkasiga katta chigirtka solib qo'ydik. Navbatdagi dars matematika edi. Hammamiz ustozimizdan cho'chib turardik. Ularning darsida to'polon qilish narida tursin, hatto uyga vazifaga javob berayotganimizda ham titrab turardik. Qizlarni bir qo'rqitaylik, deb qilgan hazilimiz bizga rosa qimmatga tushdi. Sumkasida chigirtka borligidan bexabar bo'lgan Dilnoza matematika kitobini oldi. Bizning ko'zimiz unda turardi. Bir payt «Oyijo-on» degan ovozdan butun maktab oyoqqa turdi-yov... Dilnozaning ranglari oqarib, qalt-qalt titrab, qo'lida esa katta chigirtka ko'zlarini baqraytirib turardi. Ustozimiz Dilnozaning qo'llaridagi hasharotga na tegishini va na tegmasligini bilmasdilar. Haligi chigirtka uzundan uzoqqa sakrab, partalar osha derazadan chiqib keta qoldi. Biz yengil «ux» tortdik.

Darsdan keyingi majlislaru, biz o'g'il bolalarning o'qituvchilar xonasida qizarib-bo'zarganimizni qo'yavering. Qizlar hap senlarnimi, deyishgan ekan shunda. Oradan ko'p o'tmay, yana aynan shu matematika darsida sumkamni ochdim. Kitobimni olib, ruchkamni qidirayotsam, qo'limga yumshoq narsa ilindi. Ukalarim bir

nima solib qo'yishibdi-da, degan xayolda haligi narsani sumkamdan oldimu, «oyijon» deb yuborishimga oz qoldi. Qo'limda sichqon turardi. Uni bor kuchim bilan deraza tarafga uloqtirdim. Ammo sichqon o'qituvchimizning stoliga tushdi. U erda biroz yurgach, erga tushib g'oyib bo'ldi. Fizika ustozimiz o'sha kuni bu ishni kim qilganini aytmaguncha dars o'tmayman, deb turib oldilar. Lekin bu ishni kim ham bo'yniga olardi? Ayniqsa, qizlar. Xullas, sumkamga qaysi qiz yurak yutib tirik sichqon solib qo'ygani noma'lum bo'lib qolaverdi.

Javohir AZIMOV, Parkent tumani.

Bir kuni teatr jamoamiz bilan maktabga spektakl qo'ygani bordik. Men maktab o'quvchisi rolini ijro etishim kerak edi. Sochlarimga katta lentalar taqib, maktab formasini kiydim. Spektaklimiz o'ylaganimizdan ham chiroyli o'tdi. Hamma spektakldan so'ng maktab hovlisiga chiqib, o'quvchilarga dastxat yozib bera boshlashdi. Men sahnaga kechroq chiqqanim uchun «formamni» almashtirmagan

MENI TASHLAB KETISHGAN
edim.

O'quvchilarga dastxat yozib berayapmanu, ko'zlarim hamkasblarimda edi, chunki ular avtobusga chiqib bo'lishayotgan edi-da. Bir payt avtobus o'rnidan qo'zg'alib yurib ketdi. Men hayron bo'ldim. Nahotki meni unutishgan bo'lsa? Avtobus maktab hovlisidan chiqib, sal o'tgach, yana qaytib keldi. Keyin bilsam, ular meni ham o'quvchi deb o'ylab tashlab ketishgan ekan. Avtobusga chiqqanimdan so'ng rosa kulgi bo'ldi...

«Yosh tomoshabinlar teatri» aktrisasi
Farida UMAROVA.

Hulkarning xolajonisi kundalik daftarini ko'rib, suyunganidan suyunib ketdi. Baholari nuqul «besh». Daftardagi yozuvlariga qarab, ko'zlari ravshan tortdi. Biram chiroyli, biram ozoda. Ularda ham qator-qator «besh». Negadir xolajonisining Hulkar bilan hazillashgisi keldi:

-«Besh»laring juda ko'p ekan, ularni olib ketsam maylimi?- deb so'radi xolasi.

-Ho, «besh»larimni o'zim yaxshi ko'raman, bermayman,- dedi Hulkar daftarini xolasining oldidan sekin o'z oldiga surib.

-B e r m a s a n g , bildirmay olib ketaman.

Yostig'imning tagiga bекitib qo'yaman,- dedi Hulkar chindan ham «besh»larini xolasi olib ketishiga ishonib.

Xolasi kulib qo'ydi-da:

-Mayli, «besh»ing o'zingga buyursin,- dedi.

Birozdan keyin Hulkar qarasa, xolasi buvijonisining oldiga borib, hadeb nimalarnidir kuyib-pishib gapiryapti:

-U yer ham uyingiz, bolalar ham sog'inishgan.

-Boraman, bolam.

-Juda yaxshi bo'lardi.

Hulkar birdan hushyor tortdi. Bir narsaga tushunganday bo'ldi.

Ha, ha, xolasi buvijonisini olib ketmoqchi. Buvisi u yoqqa ketib qolsa, Hulkar qanday chidaydi? Hecham yubormaydi-da.

«ERTAGA YAKSHANBA-KU»

Buvijonimni bermayman. Hech qayoqqa bormaydilar.

U shoshib borib buvijonisini quchoqlab oldi. Xolasi kutilmagan bu gapdan hayron bo'lib qoldi.

-Buviglarni biz ham sog'inib ketdik. Bormasalar bo'lmaydi,- dedi u kulibgina.

-Buvimlarni yaxshi ko'raman, ularni bermayman.

-Voy, sen qizg'anchiq bo'lib qolibsanmi?

Bu gap Hulkarga ta'sir qildimi yo o'zichami dedi:

-Mayli, unda «besh»larimni olib keta qoling.

-«Besh»laring o'zingga kerak-ku.

-Ertaga boshqasini olaman.

-«Besh»ing o'zingga qolsin, men yo buvingni, yo bo'lmasa o'zingni olib ketaman.

Hulkar bir oz o'ylab qoldi. Buvijonisini-ku yubormaydi. Lekin xolasi ham xafa bo'lmasligi kerak-da.

-Mayli, meni olib keta qoling,- dedi u noiloj.

Nabirasiga miyig'ida kulib qarab turgan buvisi:

-Maktabing nimia bo'ladi?- deb qoldi.

-Ertaga yakshanba-ku!- charaqlab dedi Hulkar.

Xolasi bo'g'irsoqdek shirin jiyanini bag'riga bosdi.

Yayra SA'DULLAYEVA.

Tengdoshlarning ijodi

BOLALAR DUNYOSI

Men tush ko'rdim bir kecha,
Osmonda necha-necha,
Bolalar suzib yurar,
Samoni kezib yurar.
Dunyodagi bor inson,
Bola bo'lib qolibdi.
Dunyo bolalar bilan,
Baxtga to'lib qolibdi.
Bolalarning qo'lidan,
Barcha ishlar kelarkan.
Ezgu tilak tilashsa,
U ijobat bo'larkan.
Yangi olam yaratgay,
Uddaburon bolalar.
Maraga qurib qasrlar,
Ekkay gulu lolalar.

Lola ESANOVA,

Jizzax viloyati, Jizzax shahridagi
22 - iqtidorli bolalar maktabining
9 - sinf o'quvchisi.

Qadim o'tgan zamonda Oftoboy ismli bir qiz bo'lgan ekan. U ota-onasidan erta yetim qolgan bo'lib, yolg'izlikdan iztirob chekarkan. U chiroyli va ko'rkam, shuningdek, o'ta mehnatsevar qiz ekan. Kunduz kunlari qo'ni-qo'shnilarining ishlariga ko'maklashib yurgani uchun yolg'izligi bilinmas ekanu, kechalari yolg'iz qolib, yum-yum yig'lab yotarkan.

Oftoboyning hovlisida kattagina gulzori bo'lib, gullarni o'zi mehr bilan parvarishlarkan. Gullariga o'z nurini saxiylik bilan sochayotgan quyoshdan behad minnatdor ekan. Shuning uchun ham unga uzoq-uzoq termulib o'tirishni yoqtirarkan. Quyosh ham qizchani juda yaxshi ko'rarkan. O'ksik ko'nglini ko'tarish uchun boshlarini, yuzlarini mehr bilan «silarkan», nurli sochlarida arg'imchoq uchirarkan.

Bir kuni Oftoboy quyoshga shunday iltijo

qilibdi: «Quyoshjon, men yolg'izlikdan to'yib ketdim. Qaniydi, bir dumalab chiroyli gulga aylanib qolsam. Gul bo'lganda ham odamlarga nafi tegadigan, ularga seni eslatib turadigan gul bo'lsam», debdi. Shu

zahoti qizcha chiroyli gulga aylanib qolibdi. Yuzlari dumaloq, xuddi quyosh kabi sap-sariq bu gulni odamlar «kungaboqar» deb nomlashibdi.

Insonlar undan yog', bolajonlar

darmondorilarga boy pista, shifokorlar bemorlar uchun dori-darmonlar ola boshlashibdi. Insonlarga nafi tegayotganidan behad xursand bo'lgan kungaboqar quyoshga erta tongdan kechgacha minnatdorchilik bildirib charchamas ekan. Quyosh qayerda bo'lsa, shu tarafga o'girilib olishining bo'si ham shunda ekan.

Dilobarxon MUSOJONOVA,
Toshkentdagi Abu Rayhon Beruniy
nomli 243 -maktabning
9 - «B» sinf o'quvchisi.

OTA - ONALAR DILQATIGA!

BOLANGIZ GAZETA O'QIYDIMI?

Har hafta pochtachi amaki farzandingiz nomini aytib, unga gazeta olib keladimi? Bir vaqtlar o'zingiz, ota-onangiz, bobo-buvilaringiz o'qigan gazetani nahotki bolangiz o'qimayotgan bo'lsa?!

Aziz ota-onalar! Bolaligingizda o'z gazetangizni qanchalar orziqib kutardingiz-a? Qattiqqo'l ustozlaringiz maktab eshigi oldida turib, obunaga pul keltirdingmi, deb so'rashgani ham yodingizdadir?... Endi hamma narsa erkin. Ammo bolalarga darsingni qil deb dakki bermasak, hammalari ham osongina dars qilish uchun o'tirishmaydi.

Shunday ekan, bolalar ma'naviyatini boyitadigan, ularga mamlakat siyosati, tinchlik va insonparvarlik g'oyasidan saboq beradigan «Tong yulduzi»ni har bir bola o'qishi shart.

Chunki, «Tong yulduzi» respublika bolalari va o'smirlarining yagona gazetasidir!

TONG yulduzi

O'zbekiston bolalari va o'smirlarining gazetasi

BOSH MUHARRIR:

Umida

ABDUAZIMOVA.

TAHRIR HAY'ATI:

Turobjon JO'RAYEV,
Shuhrat AHMEDOV,
Botir UBAYDULLAYEV,
Jabbor RAZZOQOV,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir o'rinbosari),

Abdusaid KO'CHIMOV,
O'ktam OHUNOV,
Ergashvoy SARIQOV.

Gazeta O'zbekiston
Matbuot va axborot
agentligida

N: 022 raqam bilan
2003 yil 11 dekabrda
ro'yxatdan o'tgan.

Noshir

«O'zbekiston»
nashriyot-matbaa
ijodiy uyi.

Gazeta
«O'zbekiston»
nashriyot-matbaa
ijodiy uyi

kompyuter bo'limida
terib sahifalandi va
chop etildi.

Gazeta haftaning
dushanba kuni chiqadi.

Hajmi A-3,
2 bosma taboq.
Adadi - 11612
Buyurtma N: 633

Dizayn va sahifalovchi:

Otabek
ESHCHANOV.

Navbatchi:

Gulyuz VALIYEVA.

Rassom:

Nodira MIRZAYEVA.

Manzilimiz:

700129,

Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Obuna indeksi: 198.

e-mail:

tong_yulduzi@rambler.ru

Tel: 144-10-38

144-38-10

144-21-75

Tel./ faks:

(99871) 144-24-45